

Az új szélerőenergia szabályozás keret- és feltételrendszere

2024.05.15.

A szélerőművek szabályozásáról szóló, első módosító rendelet tervezet 2023. december 15-én kihirdetésre került, a korábbi ígérek ellenére 9 hónapos csúszással. A társadalmi konzultáció keretén belül a rendelet véleményezést 2023. december 21-ig lehetett megtenni, amely időkerete nem felelt meg a törvény által megadott min. 8 napnak. Ennek ellenére, a 12.000 méteres védőtávolságot eltörölő, illetve a könnyített térségek feltételrendszerét megteremtő rendelet már életbe lépett, és egyéb módosítások is megjelentek a szabályozási jogkörnyezetben - törvényi szintű szabályozással, illetve további kormány- és miniszteri rendeletekkel alakították át a szélerőművek telepítésének keretrendszerét. Összefoglalónkba az iparágban érdekelt felek (szakértők, önkormányzati képviselők, befektetők és fejlesztők) meglátásait is beépítettük.

Legfontosabb javaslatunk:

- *A 700 méteres védőövezetnél ne legyen kivétel az olyan ipari terület, ahol van kiemelt beruházás. Minden esetben tartsák be a 700 méteres korlátozást.*
- *Ne lehessen szélerőművet telepíteni az ökológiai hálózat 500 méteres védőzónájában. Jelenleg csak az ökológiai hálózat területén tiltott szélerőművek telepítése, nincs védőzóna meghatározva.*
- *Ne lehessen szélerőműveket telepíteni erdőkben, vízfelületeken, és azok 250 méteres védőzónájában, akkor sem, ha nem részei az ökológiai, vagy egyéb (tájkép, világörökség stb.) védelmi területnek.*
- *Hozzávetőlegesen 2 év szükséges a szélerőművek tervezésére, engedélyeztetésére, és megépítésére. A kormány feladata, hogy a szabad kapacitásokat rendelkezésre bocsássa a szélerőművek számára, akár a napelemes beruházások kárára is.*
- *A Kormány mindössze 1 GW szélerőenergia beépített teljesítményt tervez 2030-ra. Ennek legalább 4-szeresére lenne szükség, mely megvalósítható lehet 2030-ig. A kiegyenlítettebb energiamix kialakításához nem javasoljuk, hogy a napenergia túlsúlyba kerüljön, a szélerőenergia alkalmazása jól kiegészíti a fotovoltaikus villamos energiatermelést.*
- *A szélerőművek a települések belterületén ne okozzanak 35 dB-nél nagyobb zajterhelést.*

1. Az új magyar szélerőmű-szabályozás elemei

Az Európai Tanács 2022. december 5-i nyilatkozatában jóváhagyta Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervét (HET), amelynek egyik reformja „A szélenergiát célzó befektetések megkönnyítése”. Az ebben leírtak alapján, 2023 decemberét követően a Kormány jelentősen csökkentette az új szélerőművek telepítését jelenleg ellehetetlenítő védőtávolságot. Továbbá, kialakításra kerültek úgynevezett „könnyített térségek”, valamint korlátozások oldódtak fel vagy módosultak, illetve települési szinten jogkörök kerültek meghatározásra a szélerőművek telepítésére vonatkozóan.

Legfontosabb elemek:

- *A települések 12.000 méteres védőtávolsága 700 méterre csökkent. Ez alól kivétel, ha a szélerőmű olyan ipari területre épül, ahol van kiemelt beruházás. Továbbá, nem lehet szélerőművet építeni települések belterületén és a 700 méteres védőtávolságon kívül:*
 - *az országos ökológiai hálózat övezetében (pl. természetvédelmi területek, Natura 2000 területek, ökológiai folyosók);*
 - *a kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében;*
 - *a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezetében;*
 - *a tájképvédelmi terület övezetében;*
 - *a világörökségi és világörökségi várományos területek övezetében.*
- *Engedélyezett szélerőműveket építeni olyan erdőkben és vízfelületeken, amelyek nem részei az ökológiai hálózatnak, nem tájképvédelmi és világörökségi területek.*
- *Az ökológiai hálózat 1 000 méteres védőzónájában (pl. egy védett erdő közvetlen közelében) is lehet szélerőműveket építeni.*
- *Az energiapolitikáért felelős miniszter a jó nap- és szélenergia adottságú területeken könnyített térségeket jelölhet ki, ahol rövidebb engedélyezési eljárási határidővel építhető nap- vagy szélerőmű.*
- *A szélerőművek 2 MW-os teljesítménykorlátját és 100 méteres magassági korlátját eltörölték.*
- *A települési önkormányzatok dönthetnek, hogy a területükön engedélyezik-e a szélerőművek létesítését. Ha igen, akkor a helyi építési szabályzatokban kijelölhetnek magasépítmények telepítésére alkalmas övezeteket, ahova lehet építeni szélerőművet.*
- *Megszűnik a körülményes pályázati rendszer, amelyben eddig csak a kormány által kiírt pályázat útján lehetett volna szélerőműveket építeni, ha nincs a 12 km-es korlátozás.*
- *A kormány nem korlátozza rendeletben az egy évben kiadható szélerőmű engedélyek számát és a szélerőművek teljesítményét.*
- *Szélerőmű engedélyeztetéséhez nem kell megegyezni az erőmű környékének ingatlanulajdonosaival és nem kell nekik kártalanítást fizetni - ezáltal is biztosítva a gyorsított eljárást.*

1.1 A törvényi szintű szabályok módosítása¹

A [T/5894](#) egyes energetikai tárgyú és kapcsolódó törvények módosításáról szóló törvényjavaslathoz és a [T/5662](#) a magyar építészetéről szóló törvényjavaslathoz a kormányoldal 2023. december 6-án benyújtott egy-egy TAB módosító javaslatot, amelyek a szélenergiát is érintik. A Törvényalkotási Bizottság 2023. december 7-én mindkettőt elfogadta, beépültek az összegző módosító javaslatokba, melyekkel együtt a parlamenti többség elfogadta a T/5894 és a T/5662 törvénymódosító javaslatokat. Az [T/5894 TAB módosítója](#) egy nagyobb csomag, sok témában tartalmaz módosító javaslatokat, többek között hatályon kívül helyez egyes, a szélenergiát szabályozó rendelkezéseket és bevezeti a könnyített térségeket, ahol kedvezőbb eljárási szabályok mellett lehet megújuló energiát hasznosító erőművet létesíteni. A [T/5662 TAB módosító javaslata](#) szintén egy nagy csomag. A 84. pontja a helyi építési szabályzatokban bevezeti a magasépítmények telepítésére alkalmas övezetet, ezzel megteremtve a lehetőségét annak, hogy a települési önkormányzatok dönthessenek arról, lehetővé teszik-e a területükön (külterületen, a települési védőövezeten kívül) szélerőművek létesítését.

1.1.1 A szélerőművek létesítésére vonatkozó egyes szabályok hatályon kívül helyezése a villamos energia törvényben ([T/5894 TAB módosító](#) 76. pont)

Régi szélenergia szabályozás hatályon kívül helyezése részben azért, mert elavult, sürgős, részben azért, mert kormányrendeleti szintre helyezik át a szabályozást. Összességében elfogadható. A legfontosabb változás, hogy megszűnik a nehézkes pályázati rendszer és a kormány nem korlátozza rendeletben az egy évben kiadható szélerőmű engedélyek számát és a szélerőművek teljesítményét.

Hatályát veszti a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény több pontja:

- 7/B. §, amely eddig így szabályozta a szélerőműveket: A Kormány rendeletben határozza meg a szélerőművek, illetve szélerőmű parkok építésére és használatbavételére kiadható hatósági engedélyek számát és az engedélyezhető szélerőművek, illetve szélerőmű parkok teljesítményét. Szélerőmű nem létesíthető természetvédelmi területen és világörökségi területen. Szélerőművek létesítése pályázat útján lehetséges.
- 10. § (3) bekezdése: „A szélerőművek, szélerőműparkok által termelt villamos energia támogatásának szabályait az (1) bekezdés sérelme nélkül, elkülönítetten, a rendszerszintű szolgáltatások korlátozott technikai lehetőségeinek figyelembevételével kell meghatározni.”
- 80. § (7) bekezdése: „Ha a kiserőművi összevont kérelem tárgya szerinti kiserőmű vonatkozásában az előző rendelkezésre jogosult a 7/B. § szerint szélerőmű kapacitásra jogosult volt, és kiserőművi összevont engedélyt kapott, az új kiserőművi összevont engedélyt kérelmező mentesül a 7/B. § szerinti követelmények teljesítése alól.”
- 117. § (2a) bekezdése: „A szélerőmű vagy szélerőmű park építési engedélyezési eljárásában és használatbavételi engedélyezési eljárásában közreműködő, a környezeti, természeti, településfejlesztési és településrendezési hatásokkal összefüggő szakkérdések vizsgálatára kijelölt szakhatóság ügyintézési határideje 30 nap.”
- 117. § (6a) bekezdése: „A szélerőmű vagy szélerőmű park építésére adott engedély hatályát veszti, ha az építményeket az építésre kiadott engedély véglegessé válásától számított egy éven belül nem építik meg, vagy az említett építményeket véglegesen

¹ Meleg Dániel összefoglalója alapján

eltávolítják. A szélerőmű vagy szélerőmű park építésére adott engedély hatálya nem hosszabbítható meg.”

- 170. § (1) bekezdés 8. pontja. Felhatalmazást kap a kormány, hogy az új termelő kapacitások létesítésére vonatkozó részletes szabályokat, ideértve a tározós erőmű villamosenergia-rendszerben betöltött szerepével, valamint a villamosenergia-rendszerbe történő illesztésével kapcsolatos rendelkezéseket is, valamint az erőmű létesítéséhez szükséges megvalósíthatósági tanulmány, üzleti terv és független szaktanácsadói jelentés tartalmi elemeit, továbbá az erőmű bővítés engedélyköteles eseteit és a bővítés feltételeit rendeletben állapítsa meg. Eddig a szövegben szerepelt „a szélerőmű kivételével” szövegrész, amit most hatályon kívül helyeznek.
- 170. § (1) bekezdés 51. pontja. „Felhatalmazást kap a kormány, hogy a szélerőművek, illetve szélerőmű parkok építésére és használatbavételére kiadható hatósági engedélyek számát és az engedélyezhető szélerőművek, illetve szélerőmű parkok teljesítményét rendeletben állapítsa meg.”
- 170. § (2) bekezdés 16. pontja. „Felhatalmazást kap a miniszter, hogy a szélerőmű létesítésére irányuló pályázat kiíróját, kiírásának feltételeit, a pályázati kiírás közzétételének szabályait, minimális tartalmi követelményeit, valamint a pályázati eljárás szabályait rendeletben állapítsa meg.”

1.1.2 Könnyített térségek ([T/5894 TAB módosító](#) 63, 64 - új 119/F. §, 71, 72. pont)

Bevezetik a könnyített térségeket, ahol rövidebb eljárási szabályok mellett lehet megújuló energiát hasznosító erőművet létesíteni.

„Az energiapolitikáért felelős miniszter az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott feltételek teljesülése esetén a megújuló energiát hasznosító erőművi beépített kapacitás növelése érdekében könnyített térséget jelölhet ki. Könnyített térség az egyes megújuló energiaforrások hasznosításának földrajzi adottságai szempontjából a legkedvezőbb, földrajzilag lehatárolható helyen jelölhető ki.”

„A könnyített térségben az erőmű, amely által szolgáltatott hatásos villamos teljesítmény függ az időjárási viszonyoktól (a továbbiakban: időjárásfüggő megújuló energiát hasznosító erőmű) környezetvédelmi és építési engedélyezési eljárása során az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott szabályokat kell alkalmazni.”

„Felhatalmazást kap a Kormány, hogy a könnyített térség kijelölésének részletes szabályait, a kijelölés során figyelembe veendő szempontokat, a földrajzi adottságok meghatározásának ismérveit és könnyített térségben időjárásfüggő megújuló energiát hasznosító erőmű környezetvédelmi és építési engedélyeztetése során alkalmazandó hatósági eljárási szabályokat, a szakhatóságok bevonására, az eljárási határidőre, és az eljáró hatóságra vonatkozó részletes szabályokat rendeletben állapítsa meg.”

„Felhatalmazást kap a miniszter, hogy az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott szempontok szerint könnyített térséget rendeletben állapítsa meg.”

A könnyített övezeteknek már van előzménye. A Helyreállítási Tervben szerepel, hogy az 500 W/m²-nél nagyobb szélenergia-sűrűségű területeken könnyített körzeteket hoznak létre, ahol rövidebb az engedélyezési eljárás (ez vonatkozik a napelemekre is). A koncepció alapvetően ésszerű, az engedélyezés gyorsítása egy határon belül elfogadható, amennyiben természetvédelmi törvények nem sérülnek, illetve szigorúan vett azok betartatása.

1.1.3 Magasépítmények telepítésére alkalmas övezetek ([T/5662 TAB módosító javaslat](#), 84. pont)

A helyi építési szabályzatokban bevezetik a magasépítmények telepítésére alkalmas övezetet. 65-130 m közötti magasépítmény külterületen csak akkor építhető, ha az önkormányzat kijelölt ilyen övezetet. Így jogosítják fel a települési önkormányzatokat arra, hogy dönthessenek, akarnak-e szélerőműveket a külterületükön. Bár a szabályozás nem tökéletes, mégis egy elfogadható módja a települések szélenergia-önrendelkezésének. Kétségek merültek fel annak kapcsán, hogy mennyire szerencsés a szélerőműveket egy csoportba helyezni más magasépítményekkel, így javasoljuk, hogy a szélerőművek külön kategóriát képezzenek más magasépítményektől - így elkerülhető, hogy ha egy település csak szélerőművet, más magasépítményt azonban nem szeretne telepíteni a kijelölt zónában, akkor ez ne okozhasson konfliktust vagy érdekellentéteket.

1.1.4 A szélerőművek teljesítmény- és magasságkorlátjának eltörlése

Teljesült az egyik legfontosabb szakértői javaslat, a szélerőművek túl alacsonyan meghatározott teljesítmény- és magasságkorlátjának eltörlése. A korlátozásokat a [Villamosmű Műszaki- Biztonsági Követelményei Szabályzat hatályba léptetéséről szóló 8/2001. \(III. 30.\) GM 1 rendelet](#) 5.1.2.12. pontja tartalmazta. Ez a pont írta elő, hogy egy szélturbina maximális teljesítménye 2 MW, maximális magassága 100 m lehet. Ez a szabály már a megalkotásakor is elavult volt. A modern szélturbinák teljesítménye akár 6 MW, magassága akár 150-200 m is lehet, ezért el kellett törölni a korlátozásokat. 2023.11.29-től [a villamosmű, termelői, magán- és közvetlen vezeték műszaki biztonsági követelményeiről, valamint a feszültség alatti munkavégzés szabályairól szóló 21/2023. \(VIII. 30.\) GFM rendelet](#) lépett a 8/2001. GM rendelet helyébe, hatályon kívül helyezve azt. Az új rendeletben nincsenek a szélerőművekre teljesítmény- és magasságkorlátok. A magasságra ez az egyetlen szabály:

„A szélturbina föld feletti magasságát úgy kell meghatározni, hogy az ne zavarja a légi közlekedést, valamint a föld feletti rádiófrekvenciás távközlési, hírközlési, honvédelmi célú hálózatokat.”

1.1.5 Társadalmi egyeztetésre bocsátott rendeletek

2023. december 15-én hozták nyilvánosságra és bocsátották társadalmi egyeztetésre a rendelettervezeteket.

[A szélerőmű kapacitás létesítésére irányuló pályázati kiírás feltételeiről, a pályázat minimális tartalmi követelményeiről, valamint a pályázati eljárás szabályairól szóló 33/2009. \(VI. 30.\) KHEM rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló EM rendelet tervezet társadalmi egyeztetése](#)

A korábbi, szélerőmű pályázati rendszerről szóló rendelet hatályon kívül helyezése. Ha nem lett volna a 12 km-es szabály, akkor pályázati rendszerben lehetett volna csak szélerőműveket építeni. Egyetlen ilyen eredményes pályázati kör volt 2006-ban, a következőt már a kormány leállította.

[A szélerőművek engedélyezésével összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról szóló Korm. rendelet társadalmi egyeztetése](#)

2024. január 1-től hatályos, többnyire pozitív, a szélerőművek létesítését lehetővé tevő vagy könnyítő szabályok.

1.1.6 Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (OTÉK) módosítása

A szélerőművek új települési védőtávolsága 700 méter, a korábbi, szélerőmű-telepítést ellehetetlenítő 12.000 métert hatályon kívül helyezik. Nem lehet szélerőművet elhelyezni az országos ökológiai hálózat övezetében, a kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében, a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezetében, a tájképvédelmi terület övezetében, valamint a világörökségi és világörökségi várományos területek övezetében. Ez a szabályozás elfogadható. Az MSZIT javasolta továbbá, hogy az erdőket és a vízfelületeket, továbbá azok 250 méteres védőzónáját is zárják ki a telepítésre alkalmas területekből, valamint az ökológiai hálózatnál javasoltak 1 000 méteres védőzónát.

A Magyar Honvédség által üzemeltetett radaroktól számított 40 km, valamint a katonai repülőterektől számított 15 km-en belül új szélerőmű, vagy szélerőmű park nem helyezhető el. Új szélerőmű vagy szélerőmű park akkor létesíthető, ha igazolható, hogy a tervezett szélerőmű vagy szélerőmű park létesítése és működése honvédelmi és katonai képességcsökkenést nem okoz. Szélerőmű park kizárólag mezőgazdasági, valamint a megújuló energiaforrások hasznosításának céljára szolgáló különleges övezetben helyezhető el (Különleges beépítésre nem szánt területen helyezhető el szélerőmű és szélerőmű park).

Elfogadhatatlan azonban, hogy lehet szélerőművet telepíteni az ipari gazdasági terület és az egyéb ipari gazdasági terület megnevezésű övezetekben elhelyezkedő olyan területen, ahol a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló törvény szerinti beruházás valósul vagy valósult meg. Ekkor nem kell betartani a 700 méteres védőtávolságot. Minden esetben tartassák be a 700 méteres védőtávolságot.

1.1.7 A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet módosítása

Meghatározzák a könnyített térségek részletszabályait. Könnyített térség olyan járásban jelölhető ki, ahol

- a napsugárzás (globálsugárzás) átlagos évi összege meghaladja az 5 100 MJ/m²-t, vagy
- a szél energiasűrűsége 150 méteres magasságban meghaladja az 500 W/m²-t, vagy
- a szélerőmű vagy szélerőmű park már rendelkezik hatályos kiserőművi összevont engedéllyel és hálózati csatlakozási szerződéssel (ahol már vannak szélerőművek).

Speciális szabályok továbbá, hogy az erőmű környezetvédelmi és építési engedélyezési eljárásában az eljáró hatóság ügyintézési határideje rövidül, legfeljebb 50 nap.

1.1.8 A villamosenergia-ipari építésügyi hatósági engedélyezési eljárásokról szóló 382/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet módosítása

A táblázat, amely meghatározza, hogy a villamosenergia-ipari építésügyi engedélyezési eljárásokban a Hatóságnak milyen szakkérdéseket kell vizsgálnia kiegészül a szélerőművekkel. Szélerőművek esetén a területrendezési, valamint a településrendezési és építési követelményeknek való megfelelést kell vizsgálni.

Szélerőmű létesítésekor nem szükséges csatolni az engedélykérelemhez az erőmű biztonsági övezetében érintett ingatlanok tulajdonosával kötött megállapodást, ami rendelkezik az ingatlan korlátozásának mértékéről és a kártalanításról.

Hatályon kívül helyezik továbbá, hogy szélerőművet vagy szélerőmű parkot csak akkor lehet építeni, ha az erőmű építési engedélyezési dokumentációjához csatolják az erőmű elhelyezésére szolgáló ingatlan telekhatáraitól számított 1 000 méteren belül elhelyezkedő valamennyi ingatlan tulajdonosának az írásbeli hozzájárulását az építmény vagy építmények felépítéséhez.

1.1.9 Az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet módosítása

Hatályon kívül helyezik, hogy a szélerőmű vagy szélerőmű park építési és használatbavételi engedélyezési eljárásában a szakhatósági eljárás során a szakhatóság - az építési engedély iránti kérelem és mellékletei megküldése mellett - beszerzi a településfejlesztésért és településrendezésért, az iparügyekért, a környezetvédelemért, a természetvédelemért, valamint az energiapolitikáért felelős miniszterek képviselőinek részvételével működő bizottság véleményét.

1.1.10 321/2023. (VIII. 30.) GFM rendelet a villamosmű, termelői, magán- és közvetlen vezeték műszaki biztonsági követelményeiről, valamint a feszültség alatti munkavégzés szabályairól

A szélturbina föld feletti magasságát úgy kell meghatározni, hogy az ne zavarja a légi közlekedést, valamint a föld feletti rádiófrekvenciás távközlési, hírközlési, honvédelmi célú hálózatokat. Az 51 kW-nál nagyobb névleges teljesítményű szélturbinalapát hosszát úgy kell meghatározni, hogy működés közben a földfelszín a közúti úrszelvény méretének a kétszeresénél jobban ne közelítse meg

1.1.11 314/2005. (XII.25) Korm. Rendelet a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról

Környezeti hatásvizsgálat köteles az 500 kW beépített teljesítmény feletti szélerőmű védett természeti területen, Natura 2000 területen, valamint barlang védőövezetén.

A környezetvédelmi hatóság előzetes vizsgálatban hozott döntésétől függően környezeti hatásvizsgálat köteles:

- 600 kW beépített teljesítmény felett;
- 200 kW beépített teljesítmény felett védett természeti területen, Natura 2000 területen, barlang védőövezetén

1.1.12 2/2013. (I. 22.) NGM rendelet, a villamosművek, valamint a termelői, magán- és közvetlen vezetékek biztonsági övezetéről

- a.) Szélerőművek biztonsági övezete az erőmű teljes (a torony és a rotorlapát együttes) magassága kétszeresének megfelelő távolságban lévő függőleges síkokig terjed.
- b.) Biztonsági övezetben tilos közforgalmú utat építeni, valamint emberi tartózkodás céljára szolgáló létesítményt építeni, elhelyezni.

- c.) Gyümölcs- vagy egyéb fa akkor telepíthető, hagyható meg, ha véglegesen kifejezett állapotában fa vagy növényzet esetében a szélerőmű rotorlapátokat 5 méternél jobban annak legkedvezőtlenebb helyzetében, esetleges kidőlése esetében sem közelíti meg.

2. A jogalkotási folyamat társadalmosítása

Általános jelenséggé vált Magyarországon, hogy az új vagy módosított szabályok minden előzmény nélkül, villámcsapás-szerűen jelennek meg a Kormányinfón és a Magyar Közlönyben. Történt ez például a rezsicsökkentés csökkentésével, új napelemes HMKE-k hálózatra csatlakozási lehetőségének ideiglenes tiltásával és a közlekedési ársapka megszüntetésével.² A társadalomban ez nagyfokú bizonytalanságot és bizalmatlanságot szül, a piaci szereplők számára pedig a kiszámíthatatlanság magasabb kockázatot, kisebb beruházási kedvet jelent.³

A HET szerint „az új jogszabály elfogadása előtt nyilvános konzultációra és átlátható párbeszédre kerül sor a helyi hatóságokkal.” Az érintett felek bevonása a jogalkotó számára is célszerű, ugyanis a párbeszéd során újabb fontos szempontokra derülhet fény, melyek akár számára is előnnyel jár a szabályozás érvényesítése során. Ennek azonban nincs nagy hagyománya, módjára és folyamatára nem tér ki a terv, így nem is tudható, hogy ki, mikor, mire számíton, vagy hogyan vehetne részt ebben a párbeszédben. Nézzük meg, mi tudható erről és mások hogyan csinálják jól!

A jelenleg érvényben lévő törvény a jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételtől⁴ „stratégiai partnerség” kialakítását feltételezi többek között civil és szakmai szervezetekkel (vagyis a törvényalkotó egyeztet azokkal, akiről úgy gondolja, lényeges szereplői az adott történetnek és kíváncsi a véleményükre). Egy 2022. október 26-tól⁵ érvényben lévő módosítás alapján a kormányzati ellenőrzési szerv évente összegzi, hogy a törvénnyel kapcsolatos társadalmi egyeztetés megtörtént, illetve indokolja annak hiányát.⁶

A szabályok szerint a tervezetek véleményezési határideje nem lehet kevesebb nyolc napnál, viszont nem kell társadalmi egyeztetést lefolytatni, ha az Magyarország különösen fontos honvédelmi, nemzetbiztonsági, pénzügyi, külügyi, természetvédelmi, környezetvédelmi vagy örökségvédelmi érdekeinek védelmét veszélyeztetné. Ezekre az esetekre kizárólag indokolt esetben lehet hivatkozni. A társadalmi egyeztetés elmulasztásakor pénzbírság szabható ki a jogszabály előkészítéséért felelős minisztériumra.

A minisztériumok saját honlapjukon, „társadalmi egyeztetés” menüpont alatt teszik ki a jogszabály-tervezeteket, az érdeklődők e-mail-ben küldhetik meg észrevételeiket általában a minimális nyolc napos határidővel. Ez a gyakorlat nem teszi lehetővé a vélemények

² A rezsicsökkentés szabályváltozásait 2022. július 13-án délután, 18 nappal érvénybe lépése előtt jelentették be. Az Index aznap reggel 10 órakor [számolt be](#) a rendkívüli kabinetülésről, ezt követte a Kormányinfó a [bejelentéssel](#) 15:30-kor. Ugyanígy rövid idő, 18 nap telt el a napelemes HMKE-k hálózatra csatlakozásának felfüggesztése és az ezt megelőző tájékoztatás között. Az üzemanyagárak árstoppjának megszűnését késő esti órákban, 25 perccel érvénybe lépése előtt [közölte](#) a kormány 2022 december 6-án.

³ Khan, K., Su, C.W. Does policy uncertainty threaten renewable energy? Evidence from G7 countries. Environ Sci Pollut Res 29, 34813-34829 (2022). <https://doi.org/10.1007/s11356-021-16713-1>

⁴ 2010. évi CXXXI. törvény a jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételtől

⁵ A HET Európai Tanácsi jóváhagyásának dátuma: 2022.12.05.

⁶ 2010. évi CXXXI. törvény a jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételtől

ütköztetését és a konszenzus közös kialakítását. Az illetékeseknek csak akkor van esélyük érdemi részvételre, ha

- belső információkkal rendelkeznek és/vagy
- napi szinten figyelik a minisztérium honlapját.

RSS-csatorna vagy hasonló eszköz nagyban hozzájárulna a társadalmi csoportok jobb bevonásához. A legtöbb jogszabály szám (és nem téma) szerint jelenik meg a keresőben, nem könnyítve meg a potenciális véleményezők helyzetét.

Egy külföldi jó gyakorlat a nyilvános konzultációval járó jogalkotásról a **Fenntartható fejlődést szolgáló intézkedésekről szóló törvény (Loi Grenelle) előkészítése, Franciaországban**.⁷ A kormány, önkormányzatok, non-profit szervezetek, vállalatok és alkalmazottakból álló 6 reprezentatív munkacsoport dolgozott a javaslatok előkészítésén. Számos konzultációt követően a javaslatokat 2009-ben a francia parlament törvénybe foglalta.

Franciaországban a Nemzeti Közvitabizottság gondoskodik arról, hogy nyilvános vitát folytassanak az összes stratégiai fontosságú (a környezetre, regionális fejlődésre stb. jelentős hatást gyakorló) kérdéstről.⁸

Javaslataink az érdemi és átlátható párbeszéd lefolytatása kapcsán:

A nyilvános konzultáció biztosítására kiemelkedően fontos ügyekben javasoljuk igénybe venni az országos bázissal rendelkező szakmai civil szervezeteket, és módszertanilag megalapozott kérdésekkel és válaszlehetőségekkel akár a nemzeti konzultáció intézményét is.

A helyi önkormányzatokkal való érdemi párbeszéd ebben az adott esetben (széleróművek elhelyezésének szabályai) valóban rendkívül fontos, hiszen saját területük rendezésére, tervezésére ők jogosultak. Rajtuk keresztül a nyilvánossághoz is hatékonyan eljuttathatók információk. Az ernyőszervezetek (pl. TÖOSZ) és a Belügyminisztérium Önkormányzati Irodájának bevonása a folyamatba elkerülhetetlen.

Alapvető szempontként javasoljuk beépíteni a kormányzati gyakorlatba, hogy a társadalmi konzultációkra, mint lehetőségre tekintsenek a lehető legtöbb szempontból körüljárt, társadalmilag legkedvezőbb megoldások megtalálása érdekében. Az ilyen célú társadalmisítás elemei:

- **Előzetes tájékoztatás** a várható folyamatról, a főbb szakmai körülményekről, valamint a jogszabály-tervezetek legfontosabb elemeiről és a kormányzati szempontokról (írásban), hogy a konzultációban részt vevők felkészülhessenek. Mindezt olyan formában, csatornákon és stílusban, hogy az átlagos érintettek számára befogadható legyen.
- **Megfelelő időzítés:** ne a nyári szabadságolások és hosszú karácsonyi-év végi időszakaira vagy hosszú hétvégékre essen a konzultáció véleményezési szakasza⁹.
- A vélemények kifejtésére lehetőleg személyesen is legyen lehetőség, egymásra közvetlenül reflektálva formálódhat meg a legtöbbször számára elfogadható,

⁷ T. Divjak, G. Forbici: Public Participation in Decision-making Process - International Analysis of the Legal Framework with a Collection of Good Practices; Centre for Information Service, Co-operation and Development of NGOs; December 2014

⁸ <https://www.debatpublic.fr/en>

⁹ számos rossz példa ismeretes a közelmúltból, például a RRF pályázati felhívás-tervezetek társadalmisítása kapcsán

konszenzuson alapuló végeredmény. Alkalmas erre például a közösségi gyűlés intézménye¹⁰.

- A személyes találkozókra való részvételt akadályozhatják földrajzi tényezők, ezért a személyes konzultáció mellett javasoljuk az online kapcsolódás lehetőségét is a beszélgetésekbe, ezzel megadva a lehetőséget, hogy az érdeklődők idő vagy egyéb erőforrás korlátai mellett is csatlakozhassanak a párbeszédhez.
- A társadalmi párbeszéd eredményeit a kormány minden esetben közölje az érintett felekkel, kitérve arra, hogy mely szempontjaikat vették figyelembe és melyek azok, melyek nem érvényesültek, a konkrét okot is megjelölve.

3. Természetvédelem

A hatályos rendelet szerint környezeti hatásvizsgálat-köteles szélerőmű létesítése 600 kW beépített teljesítmény felett, valamint 200 kW beépített teljesítmény felett védett természeti területen, Natura 2000 területen, barlang védőövezetén

Az EU-s élőhelyvédelmi irányelv eredendően nem zárja ki a szélerőművek fejlesztését a Natura 2000 vagy a szomszédos területeken, de meghatározza a követendő értékelési és engedélyezési eljárásokat. A fajok védelméről szóló rendelkezések semmilyen módon nem követelik meg a tagállamoktól a szélerőművek telepítésének tiltását.¹¹

Gyakran felmerülő érv a szélerőművek ellen azok esetleges negatív hatása madarak és denevérek élőhelyeire, életmódjára. Számos kutatás és kezdeményezés zajlott és jelenleg is történik annak érdekében, hogy a szélerőművek biodiverzitásra gyakorolt hatását minimalizálják.

Németország néhány területén például kötelező denevérdetektálási szoftver használata (ProBat¹²), de vannak példák turbinalapátok festésére a jobb láthatóság érdekében, vagy madárérzékelő radarok telepítésére, amik vonulás idején szükség szerint leállítják a turbinákat. Mindezek hatásosnak bizonyulnak.

Franciaország a madarakkal és denevérekkel kapcsolatos szélenergia-hasznosítási iránymutatása az üzemeltetés első 3 évében legalább egy kivitelezést követő, monitoring célú mérést vár el. Jelentős hatások megfigyelése esetén korrekciós intézkedéseket kell végrehajtani, és a következő évben mérést kell végrehajtani.

Javasoljuk a nemzetközi együttműködést, kapacitásfejlesztést és tudásmegosztást ezen a területen és természetvédelmi szakemberekkel és hatósággal egyeztetve szükség szerint máshol már bevált, élővilág biztonságát fokozó módszerek alkalmazásának előírását.

¹⁰ A Fővárosi Önkormányzat több témában tartott már közösségi gyűléseket, melyen reprezentatívan kiválasztott különböző háttérű, életkorú és foglalkozású fővárosi lakosokkal vitat meg 1-1 adott témát pl. a budapesti Klímastratégiát, Budapest közterületeinek és közlekedésének a jövőjét <https://kozossegygyules.budapest.hu/>

¹¹ Európai Bizottság: Iránymutatás a szélenergia hasznosításáról és az uniós természetvédelmi jogszabályokról; ISBN 978-92-76-27303-5; 2021

¹² kiszámítja a turbinaszpecifikus bekapcsolási szélebségeket, hogy a mortalitást egy meghatározott szintre csökkentse